Heyermans' Camera

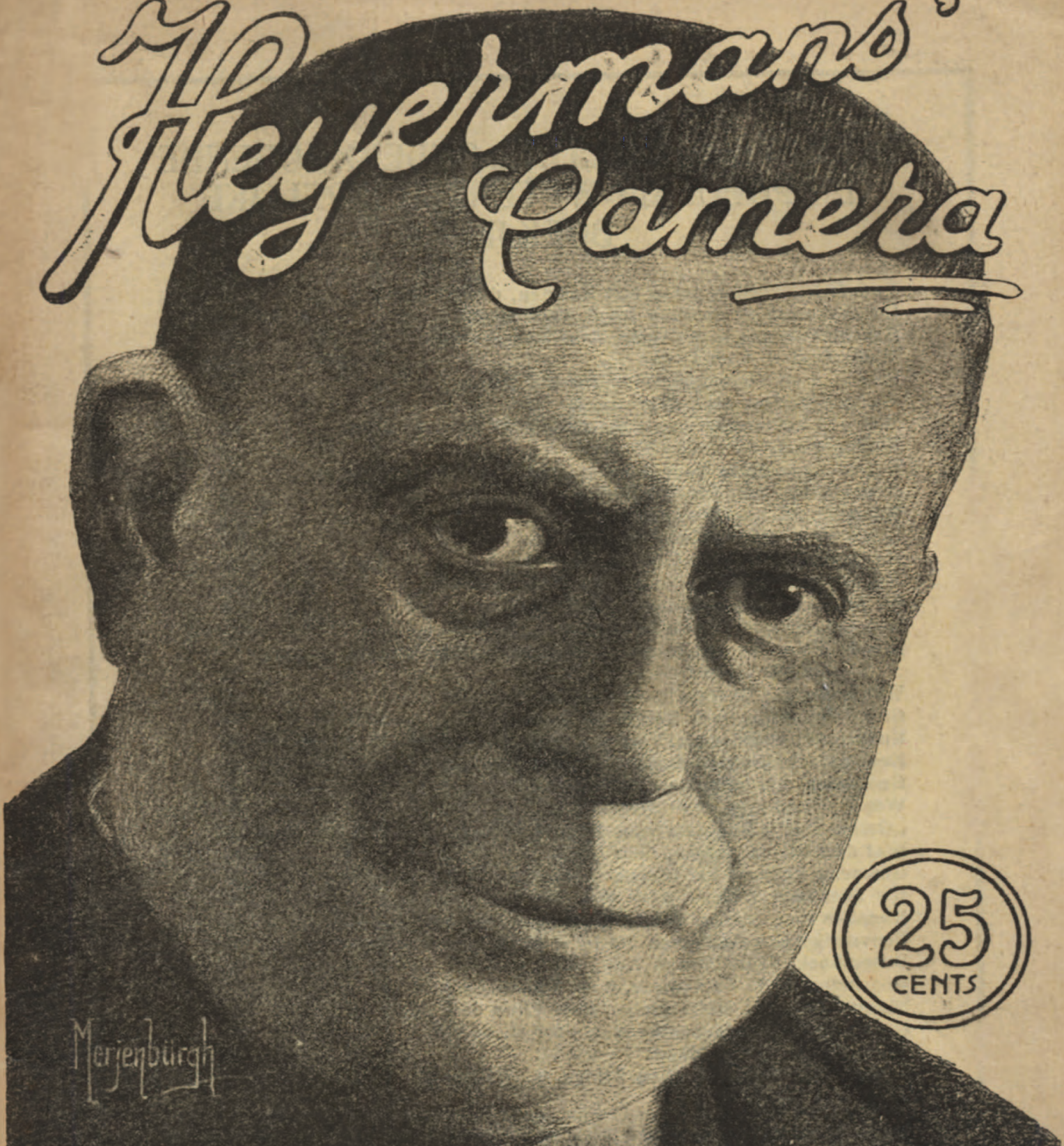

25 CENTS

Hoog Bezoek

Levensschetsen

DOOR

HERMAN HEIJERMANS Jr.

(S. FALKLAND)

N.V. A.W. Segboer's Uitgevers-Mij. Den Haag.

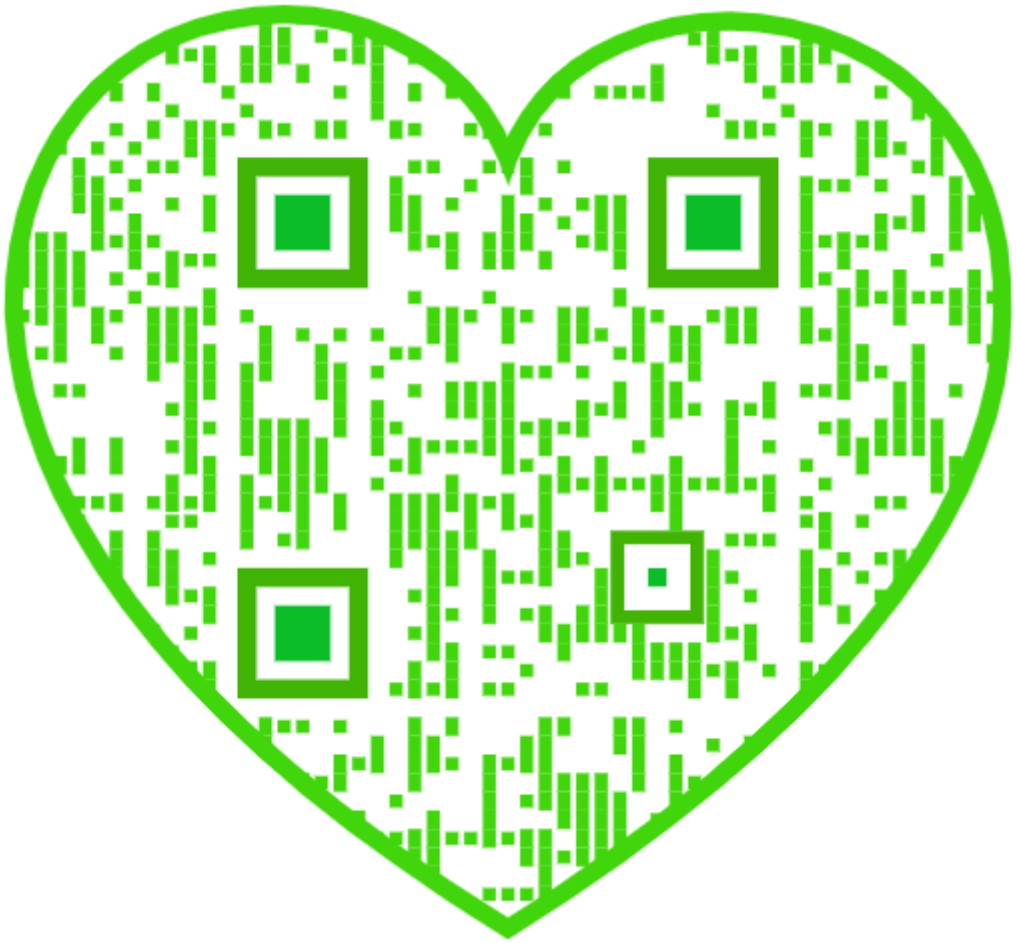

SERIE VERMAKELIJKE, ONDERHOUDENDE EN POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE BOEKJES.

Twaalf Gezelschapspelen met Kaarten, door C. Bend . . . . . 35 cents
Uw toekomst uit getallen lezen, door Magda . . . . . 60 „
Goochelkunstjes met papier, door Dolf Kramers . . . . . 60 „
Minne-Orakel, door Dorne . . . . . 60 „
Droomen en Visioenen, door Thérèse Mooy . . . . . 60 „
Wat het gezicht zegt, door Magda . . . . . 60 „
Wat een huisvrouw weten moet, door M. Kroesen Abink . . . . . 60 „
Buikspreken, door Wim Thiange . . . . . 60 „
Gezelschapsspelen voor Jong en Oud, door Truus du Graud . . . 60 „
Hypnotisme, door Stephan Martin . . . . . 60 „
Billardtrucs, door Practicus . . . . . 60 „
Silhouetten, (Handschaduwbeelden) van Pim . . . . . 75 „
De Salon-Artist, door Kees Manning . . . . . 75 „
Dansen en hoe het te doen, door Tine van Aalst . . . . . 75 „
De Amateur-Boeienkoning, door Gordanius . . . . . 75 „
Goochelkunstjes voor Iedereen, door Han de Lange . . . . . 75 „
Nieuwe Kunstjes met Horloges, Ringen, Zakdoeken en Vlaggen, door Dik van Dongen . . . . . 75 „
Wonderen der Chemie, door Piet van der Sluys . . . . . 75 „
Goochelkunstjes voor Kamer en Tooneel, Cees de Rooy . . . . . 75 „
Kunstjes en Puzzles met Vragen en Antwoorden, door Jan Vermeers 75 „
Kunstjes met Kaarten en eenvoudige Hulpmiddelen, door Jo de Brie 75 „
Goochelen met geld, door Kees Lagooy . . . . . 75 „
Wat de Hand zegt, door Magda . . . . . 75 „
„Getapt Zijn", Etiquette voor Dames en Heeren, door J. van Mars 75 „
Wat de Kaarten zeggen, door Magda . . . . . 75 „
Gemeenschap met het Hiernamaals, door William T. Stead . . . . 75 „
Uw Toekomst Weten?, door May Amend . . . . . 90 „
Kunstjes met kaarten zonder Hulpmiddelen, door Jim Adé . . . . 90 „
Eenvoudige Goocheltoeren die ieder doen kan, door Ben van Raalt 90 „
Droomboek, door Chris de Lee . . . . . 90 „
Goochelen in de Huiskamer, door Han de Lange . . . . . 90 „
Nieuwe Kunstjes met Kaarten, door Chris de Veine . . . . . 90 „
Grapho'ogie (Handschriftkunde), door G. de Waart . . . . . 90 „
Droomlexicon, door Magda . . . . . 90 „
Contract- en Royal Auction Bridge, door C. Bend . . . . . f 1.50

Ieder werkje is voorzien van een pakkende in twee kleuren gedrukte omslag-teekening en zijn verkrijgbaar in elken Boekhandel, aan alle stads-kiosken en na ontvangst van post-wissel (of giro No. 70927) bij

N.V. A. W. SEGBOER'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
's-GRAVENHAGE.

HOOG BEZOEK

HOOG BEZOEK

LEVENSSCHETS

DOOR

HERMAN HEIJERMANS JR.

N. V. A. W. SEGBOER'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
'S GRAVENHAGE

„Anna Elisabeth Henrietta," zei vader dan onverbiddelijk. „luister je niet meer naar wat moeder je zegt?"

En over 't blinkend-gouden montuur van 't pas op z'n jaardag van háár e c h t gekregen lorgnet, keek-ie 'r met de angstig-gróóte oogen aan, waartegen niks in te brengen viel. Want moes had oogen en juf had oogen en poes had oogen en Cees, de lekkere, zoete dog, had oogen, en niet te vergeten: iedereen had oogen, maar zoo-as vader keek as ze iets dee wat niet mocht keek niemand...

„Nacht vader," babbelde ze dadelijk gedwee en de kinderlippen kusten de stoppelige wangen van den grooten man in den leunstoel. 't Was niet plezierig je vader te kussen. Moes zei dikwijls: „man, wat ben je weer slecht geschoren!" — en moes had gelijk: je dee je zeer — net de rasp waarmee de notemuskaat door Dientje fijn werd gemaakt...

„Nacht, groote flinke meid... Nacht, m'n kleine Anneman," zei vader, 'r in z'n sterke armen verknuffelend. 'r Handjes leien om z'n nek en de magerte van 'r bloote knietjes boorde in 't vleesch van z'n been —: uren had-ie 'r bij zich kunnen houen, de blonde, levendige dot met de klaar-blauwe droomoogen, 't goud-glanzend, altijd dwars-krullend haar en 't witte strikje, dat met 'n erg-stevigen knot om 't aankomend vlechtje gewonden moest worden, omdat 't 'r anders minstens zesmaal op 'n dag af-geravot werd...: „slaap lekker, m'n schat..."

„Ben je niet boos op me?" praatte ze vleiend — en in 'r stem en 'r oogen lokte ze met al de teer-lieve middeltjes, om nog 'n páár minuten opblijven te rekken: „ben je heusch niet boos?"

„Nee, m'n kind — ik ben heelemaal niet boos op je geweest..."

„De kleine ooievaars," bleef ze nog effentjes lekker op de punt van z'n knie babbelen — zalig elke gewonnen minuut! — „zijn nog op..."

„Die gaan óók dadelijk!" zei hij beslist: „die wachten nog even op vader, die 'n boodschap doet, om 'm goeien nacht te zeggen..."

„Natuurlijk," droomde ze voor zich uit, en ze keek verliefd naar den kijker, waarmee ze zoo dikwijls 't nest had gezien.

Boven de spitsing der boomtoppen in den overzijtuin van de Sonnevanck, zag ze ze duidelijk de moederooievaar, die zoo lang en geduldig op de eieren gezeten had en de drie jongen, haast zoo groot as moeder zelf. Op 't verweerd wagenrad, den heelen winter besneeuwd, stond 't wijfje, dat pas uit was geweest, op den uitersten rand en ze doorplukte de zwarte veeren bij 'r staart en de drie jongen — brutale rakkers en vrééselijk-ongehoorzaam! — pluisden en piekten dat je telkens bang was dat ze uit 't nest zouen vallen...

„Brengen die nou later àllemaal kindertjes rond, vader?"

„Ik denk van ja, kind..."

„Een, twee, drie, vier en de vader da's vijf — dat zijn vijf broertjes en zussies...", telde ze sekuur: „hè as-ie ons nóú maar niet overslaat, vader!"

„Dat willen we hopen," glimlachte vader, naar de zijde van moeder.

„Ik wou dat ik bij ze kon, dan zou ik ze de boodschap meegeven...", mijmerde ze: „ik zou ze vertellen van me verdronken zussie en om 'n ànder kindje vragen... 'k Wou da'k 'r bijkon!"

„Schatje — dat is te hoog om 'r bij te klimmen," zei vader stil — de bedoeling om net bij 't naar bedgaan 'n boom over de ooievaars aan de overzij op te zetten was 'm niet heelemaal onduidelijk: „we praten 'r morgen over, als je heel lekker geslapen heb... Dag Anneman!..."

Ja, nu moest ze wel van z'n knie en na 't nare bed toe. Moeder nam 'r in 'r armen — en nog geen honderd tellen later lei ze onder 't eene, niet te warme dekentje, vlak bij 't neergelaten raamgordijn en luisterde naar de stemmen benee — de heldere van moeder — de donkere van vader — en naar 't gepraat van de ooievaars. Want die praatten heusch. Je hoorde dat d'r vader thuis kwam en dat-ie wat lekkers mee had gebracht, want de jongen, die ze groot had zien worden, deeën hardop Rrraa en Rrraa — of 'r spaanders stuk werden getrapt... 't Was bepaald 'n vette kikker of 'n veldmuis!... Of misschien weer 'n jonge haas... In geen tijden hadden ze zoo met de snavels geklepperd... Dat kleine ooievaars zoo laat op mochten blijven — en dat z ij naar 'r bedje moest!... Of vaderooievaar ook met

zulke groote oogen over z'n gouden lorgnet keek — of ze moes-ooievaar gehoorzaam waren... Rrraaa... Rrraaa...

„Wees u voorzichtig met de klim," zei moeder-ooievaar — en ze stak met 'n snuit van „kind-hoe-dùrf-ie-zoo-schrikkelijk-hoog-te-klauteren!" en met oogen van „jeminee-hou-je-goed-vast!"... 'r as gekookte bieten zoo rooie snavel over den takken-rand van 't nest...

„Dag ooievaar-vader, dag ooievaar-moeder, dag ooievaar-jongen en dag ooievaar-meissies," zei ze maar dadelijk, zoo as moes 'r geleerd had, dat ze op visite moest binnen-komen: „ik ben tegenwoordig 't éénig kind van den dokter-van-de-overzij en nou kwam ik is vragen..."

„Maar groote meid," viel de ooievaar-moeder 'r in de rede: „as ze je thuis zoeken!... Mag-ie zoo maar wegloopen en bij ons in 't nest kommen...?"

„Vader zeit altijd, juffrouw, dat ik niet te ver van huis mag gaan en da'k vooral niet bij den vijver moet bukken! Maar hier mag ik... Kijk u maar: daar zit vader voor 't raam benejen met z'n nieuwe gouwe lorgnet en dat is me moeder, die snoes, die schat, die over 't kozijn tegen me lacht... en da's de juf en da's de poes."

Ze sprak 't angstig-benauwd, blij dat ze naar 't lieve gezicht van moes en naar de groote oogen van vader kòn kijken, want de ooievaars-familie, zóó dichtbij, was om bang van te worden — bang van buiten, omdat ze zulke griezels van koppen hadden, maar niet bang van binnen — vanbinnen had je net zoo'n warm-plezierig gevoel of je al jaren bij ze in 't nest had gezeten... As je nou hier in de hoogte, op 't groenig-angeslagen wagenrad met z'n takken, rijsjes, halmen en riet en z'n aardkluiten en graszooien — precies as ze 't 'n maand lang door vader z'n verrekijker gezien had — as ze nou hier, vlak bij den olm en den hoogsparrenden populier, na moes in de huiskamer benee lachte en vader, die dicht met z'n oogen op de krant zat, zoo hard toeknikte dat 'r krullen om 'r wimpers dansten en ze 'r witte strikkie alwéér verloor — Anske, m'n groote dochter, 't lint is zoo duur! — as ze dat dee, lette ze minder op den ooievaar-vader met z'n vuil-witte veeren en zwarte slagpennen en minder op de ooievaar-moeder, die wel 'n èrreg-lief gezicht had, maar ook nare, grauwe kringen om d'r bruine oogen, precies as van de waschvrouw, die altijd klaagde over de zorg

met d'r tien kinderen en nooit is vroolijk keek, as ze 's Zaterdags de schoongestreken overhemden en boorden van vader en de blouses en jurken van moes en haar kwam thuis brengen... Jeetje, jeetje, wat hadden ze allemaal, de ouwers en de kinders, 'n voeten of 't fleschje met rooien inkt van vader's schrijftafel 'r op was gestort — en wat 'n rooie snavels, nog rooier as 't lint dat ze bij 'r rose jurk op Zondagen droeg...

„Maar hoe hiet ù?" vroeg dan ineens de ooievaarvader, die negen en twintig dagen en nachten — dan eens zij en dan weer hij — telkens om beurten op de eieren gezeten had — en altijd eerlijk 't lekkers dat-ie androeg met z'n vrouw deelde...: „ik vraag hoe u hiet?"

Nou moest ze 'm wel vierkant in z'n oogen zien. Hij leek op den kruienier, as die in z'n winkel bezig was 't briefie voor Dientje op te maken, en Dien 'm afstree dat ze zóóveel besteed had...

„Ik hiet Anneman..."

„Maar vèrder..."

„Anna Elisabeth Henrietta, geboren den vijfden Maart, oud zes en half..."

„Dan heb ik u gebracht, Anna Elisabeth Henrietta-van-den-dokter... Toen was ik met m'n vrouw pas in 't land!... Waar of niet, moeder?..."

„Wáár... wáár... wáár...", riep de ooievaar-moeder en ze klepperde bij iederen keer dat ze „wáár" zei met 'r snavel of ze 't an de buren van de villa de Sonnevanck en an die van de Boerderij wou vertellen hoe 'r oudste zoon en 'r twee dochters in de eerste weken van de larven, kevers en sprinkhanen gesmuld hadden, en hoe ze vanmiddag haast hadden gevochten wie de grootste kikkers na binnen zou slokken...

„Kindlief," zei toen weer de ooievaar-vader: „sta in Godsnaam niet zoo bij den rand van m'n nest... As je na benee valt is 't te laat..." — en tegelijk duwde-ie met z'n snavel wat takken en rijsjes achter 'r rug, om 'r 'n steuntje te geven, zoo as-ie 't met z'n jongen gedaan had vóór zij langs de paal omhoog was gestapt om 'n nieuw broertje of zussie te vragen...

Gossiemossie — jeemineetje — nou begon ze 'r zelf pret in te krijgen — hoe ze voor ooievaar boven in 't nest speelde — nou dee ze net as de anderen — nou stond ze ook op één been — ook op één platten voet met den rooien inkt van vader's schrijftafel 'r langs — en ze hield zich zoo stijf en rechtop as de wind-

vaan van de Sonnevanck — en ze klepte 'r vleugels met de zwarte slagpennen open en kamde de zwarte dekveeren met 'r snavel, dat 'r geen haartje in de kam bleef — want dat is onnet voor zoo'n groote meid, zei moes altijd... en terwijl keek ze naar vader of-ie 't zag hoe ze 't kòn — en naar de ooievaar-kinderen, die met de snavels klepperden, of de vuilnisman van 't dorp met z'n ratelslag langs de huizen kwam — en al 't lekkere eten uit moeder d'r wijde snavel piekten: hazelwormen en regenwormen en 'n adder zoo dik as je pols en 'n spartelende mol — echt hoor, heusch hoor, waarachies hoor! — 'n mol zoo uit 'n molshoop geschept! — 'n mol met valsch-groene oogies as van 'n kat in 't donker — en 'n heel nest met eieren en 'n zoodje versche visch...

„Hoe hiet jij, ooievaar-jongen?" vroeg ze, heelemaal op 'r gemak en niet eens meer bang voor de groote, rooie bekken, die as met schemerlampies van binnen in de donkerte van den avond begonnen te lichten.

„Rrraa!" snavel-klepperde de ondeugende rakker — z'n mond zat zoo vol, zoo schandalig-vol met hagedissies en almaar kwekkerende kikkers, dat-ie geen behoorlijk antwoord kon geven!

„Gedraagt u zich fatsoenlijk, zoon van ons," zei de moeder-ooievaar: „wel foei, wat moet de familie van den dokter-an-de-overzij van onze opvoeding denken...!"

„Ja, ja, kinderen grootbrengen is moeilijk," knikte de ooievaar-vader — gos, gos, wat leek-ie op den kruidenier —: as-ie zooveel praatte as-ie an 't wegen was, zei Dientje altijd, most je dubbel op 'm letten, want dan vertelde-ie honderd uit, om te maken dat je niet na de baskuul en de gewichten zou kijken... „kinderen grootbrengen is niet alles — je slooft je voor ze uit — je runeweert je gezondheid voor ze — je blijft nachten voor ze an 't werk — en as ze niemeer noodig hebben of as je ze op d'r teenen trapt — vergeten ze wat je voor ze gedaan het, toen ze in de luren leien..."

„Rrraaa... Rrraaa...," snavelklepperden de ooievaarmeissies met buikies zoo mollig-dik as van jonge honden en nòg keken ze met gulzig-schrokkebrokkende oogen of 'r niks meer in moeder's bloedrooie keel zat.

„Allemaal goed en wel," praatte de ooievaar-vader — effen was-ie van 't nest gevlogen, de hals en de pooten rechtuit, met 'n zweefvaart of z'n vleugels de zeilen van 'n botter waren en z'n pooten de zwaarden — effen was-ie 'n luchtje gaan happen

en nou streek-ie weer neer met 'n reuze-worm om z'n snavel — als 'n krakeling, hahahaha! — gossiemijne, wat zag je alles fijn door vader z'n grooten kijker — precies of je i n 't nest was! —: „alles goed en wel, Anneman, schat van 'n Anna Elisabeth Henrietta-van-den-dokter, geboren den vijfden Maart, maar waarom ben jij zoo'n end na boven geklommen?... Nee, kikkers en wormen en hagedissen mag-ie niet eten!... Daar ga jij dood van... Die mot Dientje voor je brajen en stoven met 'n klontje boter met kandij en met notemuskaat — man, man, wat ben je weer slecht geschoren — 't is heelemaal niet plezierig jou 'n kus te geven — waar of niet, Anske m'n kind? — Nee, adders en muizen zou jij niet lusten... Watte dan?... Nou dan?... Waarom ben je zoo'n end na boven geklommen...?"

„Omdat ik," zei ze ineene stevig, want hij keek 'r zoo goeiig an met z'n bruine oogen en de ooievaarmoeder dee schattig, al had ze zùlke kringen van zorg, as de waschvrouw: „omdat ik 'n broertje of 'n zussie wil, ooievaar... Je mag wel niet vragen, maar as ik 't niet zeg weet je 't niet, watte?"

„Mot jij 'n zussie?" zei de ooievaar-vader: „hoe ken dat dan — je heb 'r toch een... Mag jij jokken?"

„Ik jok niet, ooievaar," zei ze, en vader en moeder, benee voor 't raam knikten dat ze nog nóóit had gejokt — niet as ze wat had gebroken en niet as ze wat had gedaan, dat niet mocht:... „ik had vroeger wèl 'n zussie, maar dat is nou véél hooger dan uw nest, ooievaar — dat is boven waar de wolken langs de maan trekken..."

„Dood?... Is dat meissie dat ik voor jaren, toen jij 'r al was, gebracht heb — is dat 'r niet meer?"

„Nee, ooievaar... Kijk maar na vader en moeder d'r oogen... Vader neemt altijd z'n bril af, as 'r over gesproken wordt en moeder zit dan zoo stil, dat ik 'r bang van word... Toe, lieve, lieve ooievaar, je woont nou zoo dicht bij ons huis en je heb zellef drie kinderen met je vrouw samen uit je eieren gekregen — geef me 'n zussie of 'n broertje — dan zal i k 'r op passen, dat 't weer niet bij de vijver komt en niet bukt om bloemen benee in 't water te plukken... Doe je 't?..."

„Kinderen, die vragen, krijgen niet," zei ooievaarmoeder erg vrindelijk met 'r snavel klepperend: „maar we zullen zien, wat man? as we is langs kommen... Me eigen kinderen motten nog sekuur leeren vliegen... Nou dan, jongens: vliegen we 'n straatje om?"

Rrrt!... Daar doken ze van 't nest met z'n allen — moeder vooran en ze lieten zich drijven tot ze zoo klein werden as zwaluwen — en de toppen van de olmen en de populieren wiegelden om de aardkluiten, graszoden, veeren en takken van 't nest — en de paal begon mee te bewegen of ze 'n grasspriet was in den wind — en de maan slingerde in de wolken — en in de verte hoorde je 't geklepper van de rooie snavels...

„Anneman," vroeg vader, zich bezorgd over 'r heen buigend en z'n kouwe hand lei op 't bezweet voorhoofdje van z'n dochter: „scheelt 'r wat aan? Voel je je niet goed?"

„Anske! Anske!" zei moes angstig.

„Hè... Hèhè...," glimlachte ze, met koortsige oogen in 'r bedje opzittend: „ik heb de ooievaar gezegd, vader, dat as 'r weer 'n meissie komt in plaats van me verdronken zussie, ik op 'r zal passen, dat ze weer niet verdrinkt... — hoor je..."

„Goed, m'n kind," zei vader, z'n lorgnet afnemend: „maar nu ga je rustig slaapjes doen, niet?..."

ULTIMATUM

„Nee, Truus, je doet 't zoo als i k 't gezegd heb," zei de jonge vrouw, en omdat ze 'r bij schrikte — en 't niet meer terug kòn nemen — en ze nog veel meer in 'r opvlammende drift had willen beweren — en ze eigenlijk niet meer wist hóé schrikkelijk ver ze gegaan was — en ze plots in 'n houdinglooze leegte, zonder 'n snipper houvast, leek te staan — keek ze met verstarde pupillen naar de denkbeeldige zijde, van waar 't geweldig-opstandig geluid was gekomen, en 'n hoog-roode blos klom tot aan de spitsen van 'r doddig-kleine ooren — de eerste poppe-ooren in de familie met de van ouder op kind gerijpte oer-stevige, van den schedel af-staande, zwaar-schelpige, en zelfs in de vrouwelijke linie (want waarom het te verbloemen?) stoerbehaaren oor-lellen.

Truus, de keuken-, werk- en sinds de geboorte van Koen Junior ook kindermeid (of b o n n e, gelijk Amélie haar pleegde te noemen) — Truus ademde mannelijkdiep door 'r neus-gewelven, geniepigjes-verheugd, dat 't haar eindelijk gelukt was de collectie meesteressen tegen mekaar uit te troeven — en spiedde uiterlijk-kalm, maar innerlijk fel-van-op-winding, naar juffrouw Door, de oudste en meest-autoritaire, naar juffrouw Amélie, de jongste en Koen, die eerst met z'n oogen geknipperd had, maar nu ineens met 'n bijna ziekelijke aandacht 't voorsnijmes rondom de weerbarstige kipgeledingen bewoog. De kamersfeer was zwanger van electriciteit. Al wat in de latere maanden met moeilijk-lieve glimlachen en beschaafde toontjes was ingehouden — al wat ze van mekander vervreemd, maar wat ze hadden bedwongen voor den huiselijken vrede, leek te zullen losbarsten. Dorothea, achterover-leunend, verkneep de lippen tot 'n onheilspellend toetje en achter de paars-sputterende lorgnet-glazen fronsde ze de wenkbrauwen zoodanig en zoo potent of er nooit meer 'n ontlading zou kunnen geschieden — Amélie, over 'r ledig bord gebogen, bepluisde 'n waarlijk onzichtbaren rafel van 'n volkomen rafelloos tafelkleeddeukje en ze dee dat gedistingeerd-onverschillig, zoo als ieder woord en ieder gebaar van 'r gedistingeerd en onverschillig geleken. Koen, acuut en allerellendigst in 't gedrang, slapvleugelig als 'n vlinder

door 't geweld van 'n onweersstuifwind besprongen, keek niet op, niet rechts, naar de zijde van z'n jonge vrouw, niet links naar die van de twee inwonende zusters — en ook niet vooruit, gelijk 'n eerlijk man betaamt, naar de taaie kip, die hij, als stèrkste van 't gezin zou voorsnijden en die hij niet zag, omdat er na den knal, het on-gewachte en enorme, in de luchtledigheid van z'n hoofd allerminst plaats was voor gebraden-kip-determinaties. Indien poes, gekweld door den voortreffelijken kippegeur, niet zacht gemauwd had, zou 't zelfs bij den onrustigen Zuid-Wester in 't tuintje, doodelijk-, akelig-stil geweest zijn.

„Goed mevrouw," klonk eindelijk weer de stem van Truus — en ze snoof thans hoorbaar-nerveus: „dat zal het zoo-as u 't zeit..."

Ze nam den dienbak uit de schraag, en ditmaal doende, gelijk juffrouw Dorothea 't 'r in lengte van jaren geleerd had, ging ze in zwijgenis rond met de schotels met aardappelen en compote en met de schaal met prachtig-bruine saus. Het onweer bleef broeien. Eerst nam de jonge mevrouw, als vrouwelijk hoofd van 't gezin, drie aardappelen, zonder te weten wat ze nam — toen 'n paar mee-bevende abrikozen, die op 't dessertbordje neerzakten — toen 'n scheutje saus. Ze zei zwakjes: „Dank je, Truus," en keek naar de moordende mouvementen van 't voorsnijmes in de hardnekkig zich vasthoudende vlerken der kip. Hortend-bits, of de grijpende lepel 'n tomahawk was geworden en Truus 'n weerlooze blanke, die dra gescalpeerd zoude worden, stak Dorothea door den dampenden aardappel-nimbus heen en ketste haar abrikozen op 't bordje, dat 't waarachtig spette. Rustig, maar onaantastbaar uit de hoogte, fijntjes den lepel hanteerend, koos Amélie een aardappel en toen nog een en zoo voor den derden keer met wat kruim na, en ze keek lichtelijk critisch naar elk van de abrikozen voor dat ze 't beschikte ze op haar bordje neer te laten en ze knikte enkel welwillend, ten teeken dat het alles geschied was en Truus zich uit haar buurt kon verwijderen.

„Wil jij mij even bedienen?" zei toen Koen, haast blij datie nog niet uit den kring van z'n benarde gedachten hoefde op te zien en dat de peezige kip-scharnieren 'm ruimte van tijd lieten, om z'n onpeilbaar-moeilijke houding te bepalen. Als uit den aether zoo geluidloos gleden de aardappelen voor den voorsnijdenden echtgenoot neer en de lepel saus volgde op blote

voetjes en de abrikozen deden als zuchtjes zoo klein. Toen zette Truus den dienbak onbeholpen hard op de geduldige schraag en ze was ditmaal delikaat genoeg, om niet te vragen of-'r-nog-wat-noodig-was maar zachtmoedig-schoorvoetend keukenwaarts te schuifelen. Het werd nog stiller in de eindeloosheid van de kamer. Drie paar mekaar ontwijkende vrouwe-oogen concentreerden hun aandacht op het luguber mes, dat beentjes deed kraken en spieren verwoestte en zelfs toen Koen ietwat nerveus door dat zwijgend gestaar 'n achterpoot met sauzige slieren op 't tafelkleed in plaats van op de schaal liet ver-glippen, hield de duisternis van 't zwijgen aan. Eerst toen Dorothea haar aandeel enkel-wit in ontvangst had genomen — het was de regel van 't huis, dat zij in het bijzonder wit kreeg als oudste in jaren en tanden — begon 't angstig schermutselen.

„Koen," sprak de zuster — ze voelde zich zoo gegriefd, dat ze de jonge vrouw niet zelf en direct kòn aanvallen —: „Koen, je vrouw heeft zich veroorloofd me in 't bijzijn van de meid te beleedigen... En jij laat dat toe, Koen!... We denken daar 't onze van, niet waar, Mélie?..."

Amélie nipte nauwlijks 't hoofd. Ze vond de situatie te zeer beneden àlles, om 'r ook maar 'n syllabe aan te verspillen. 'n Jongere broer, voor wien zij en Door, na moeder's dood, als twee echte moeders gezorgd hadden, voor wien ze 't beste hadden geofferd, bij wien ze samen nachten hadden opgezeten, toen-ie door den dokter haast opgegeven was — die ondankbare, die eerst niet had willen trouwen, omdat-ie z'n twee zusters niet voor àl 't geld van de wereld in den steek wou laten, zweeg, trok geen partij, als Door geaffronteerd werd in presentie van de dienstbode...

„Kinderen...," begòn Koen eindelijk — en z'n woorden tastten op de drie temperamenten als trillend-dociele voelhoorns toe: „ik begrijp waarachtig niet waarom zulke kleinigheden..."

„Kleinigheid...," viel Amélie dadelijk in de rede.

„Kleinigheid!... Noem jij dat 'n kleinigheid?" verbeterde Dorothea — en omdat ze tot zelfs de verleiding van 't kippewit doorstond en met gevouwen handen, dicht op 'r bord, bleef wachten, om acuut te pareeren, verzamelden zich op 'r resoluut gelaat met de gebronsde mans-ooren 'n aantal harde trekken of de gevechtspositie gereed was en de geladen kanonnen achter de gemaskeerde vuurmonden bereid werden gehouden. Koen, die 't vóélde — ook zonder van de de aardappels moesende vork

op te zien — trachtte nog even den verstandigen bemiddelaar te spelen.

„Maar Door-lief," praatte hij met 'n parodie-op-'n-glimlach: „.... we zitten hier zoo gezellig bij kip en compote... Laten we mekaar 't beetje leven niet bederven..."

„'t Is goed. Koen — ik neem 'r akte van," antwoordde Dorothea ijzig-kalm „ik neem 'r akte van en Amélie neemt 'r akte van, dat als wij in 't belang van je zoon — in 't belang van je zoon, Koen, en niet in ons belang — orders geven, 't kind niet zoo lang in den tuin te laten — en dat bij zoo'n frisschen wind — je vrouw ons gezag ondermijnt — en botsingen uitlokt — uitlokt, Koen, door op ostentatieven toon tegenbevelen te geven..."

„Pardon," merkte de jonge vrouw op, terwijl Amélie du haut de sa grandeur — en boven dit soort gesprekken om — 'n hapje kip met 'n precieus nipje aardappel naar 'r mond bracht: „...Koentje heeft op die manier drie moeders — en de afspraak was, dat ik alléén moeder zou zijn..."

„Ik sprak met mijn broer en niet met jóú...," repliceerde de oudste zuster onmiddellijk vernietigend: „ik debateer niet met 'n piepjonge schoonzuster, die nog niet voldoenden takt heeft, om zich in 't bijzijn van een dienstbode in acht te nemen... Wat zeg jij, Mélie?"

En opnieuw knikte Amélie prikkelend-uit-de-hoogte.

'n Paar seconden klonk 't onrustig beweeg van messen en vorken tegen de borden. Toen, nietmeer in staat 'r drift te bedwingen, stond de jonge vrouw op. Onstuimig wierp ze 'r servet over den stoelleuning — en de ingehouden verwijten en klachten van de laatste maanden kwamen los:

„Nu zeg ik je één ding, Koen, dat ik dit leven niet verder verdraag!... Ik bedank er voor onder de kuratele van je twee zusters te staan!... Ik doe het niet langer — jij kan kiezen of deelen — ik bedank 'r voor!... Jij glimlacht wijsgeerig bij alles — je bent op die manier geen man, die met z'n vrouw meegaat — je schippert links en rechts — en omdat je dat doet, tel ik niet mee, voel ik me als 'n vréémde hier!... Nu weet je 't — en nu zeg 'k meteen, dat 'k heen ga, als 't zoo blijft...!"

Nog even met 'n onevenwichtig gebaar van huiselijke orde — zonder begrip wáárom ze 't en juist op dit oogenblik zóó moest doen — zette ze 'r stoel rechtstandig-precies voor de tafel. Dan — of ze in opstand raakte tegen de keurige, bezonken regel-

maat der dingen, haastte ze op de deur toe, en smakte 'r met 'n dreunenden slag achter zich dicht.

Dorothea knipte met de oogleden, keek den zwijgend-etenden broer aan, en verzette 'r lorgnet — Amélie zei zachtjes: „Hè, wat burgerlijk..." — en Koen, voor 't eerst van z'n huwelijk volkomenhoudingloos — op zulke wilde uitbarstingen had-ie z'n jong vrouwtje niet getaxeerd — boog dieper over z'n bord en hapte zonder te weten wat-ie op z'n vork nam.

„Kan ik al afruimen?" vroeg Truus, ongeroepen binnenkomend — ze wist natuurlijk dat ze nog niet klaar waren, maar ze had t' dichtbonzen van de deur gehoord en wou 'r 't hare van hebben...

„Heb ik je gebeld...?" vroeg Dorothea vinnig-afgemeten.

„Nee, maar ik dacht..."

„Dan dacht je verkeerd..." snauwde de oudste zuster — en ze bebeet zich de lippen, omdat de meid ook van dàt schandaal — 't verlaten, volle bord getuige moest wezen...

In 'r eigen hoekje boven, de kleine erker-kamer, die ze voor zich alleen had, zat Meta schrikkelijk te huilen. Dit was de brouille — de breuk voor altijd. Al die maanden had ze 't mogelijke gedaan, om 't te dulden, bang voor de manszekerheid van de oudste schoonzuster en de hautaine beweginkjes van de jongste. Als Koen 'r tóén had gezegd: m'n schoonouders èn grootouders wonen bij me in — of ik ben vader van 'n weeshuis — of we bewonen dezelfde verdieping met nòg 'n dozijn families — had ze 't uitnemend gevonden, want ze hield van 'm, en had nooit kunnen denken, dat hij — man met die positie — haar wou trouwen! En al was ze 'r bevreemding in 't ruime, rustige patricische huis, waarin de ouders gestorven en de drie kinderen geboren waren, nooit heelemaal teboven gekomen: Door en Mélie hadden zich in den eersten tijd lief, hartelijk en als waarachtige zusters gedragen. Eerst met de geboorte van den kleinen Koen — als 't 'n meisje geweest was, zou 't Dorothea Amélie geheeten hebben: zoo goed was de verstandhouding! — en van af dat gelukkig oogenblik met de week groeiend — waren de strubbelingen, de wrijvingen en bedwongen kwestientjes begonnen. Ze hielden van 't kleuter-jongetje in de statiewieg, de ongetrouwde, inwonende tantes — ze verwenden en vertroetelden 'm — kochten de onbruikbaarste stukken speelgoed — gaven raad hoe 'm op te voeden — en bemoeiden zich

met alles. De eerste weken was 't charmant, attent, schattig geweest — langzamerhand werd 't 'n obsessie en 'n hinderlijk soort tyrannie. Als zij Koentje in de lekkere zon zette — verplaatste Dorothea de wieg, als ze 'r rug had gekeerd. Als zij 't kind 'n beetje eiwit wou voeren, maakte Amélie zooveel angstige opmerkingen over de gevolgen voor Koentje's ingewanden, dat ze niet meer dorst. Als zij 'r jongen niet op wou nemen, en 'm liet huilen, omdat je kinderen met 't te veel op je schoot houen bedierf, zaten Door en Mélie met gezichten van-wat-ben-je-'n-slechte moeder... Als zij met 'r man 'n avond uit wou en 't jongske sliep, keken de schoonzuster-oogen met 'n verwijtingen, 'n we-zullen-maar-niemendal-zeggen, dat 't plezier om je aan te kleeden verging. Als zij in de keuken bij Truus kwam, om 'n fleschje voor 'r schat klaar te maken, was Dorothea al voor geweest en Amélie kon 't niet laten de eene luier voor, de andere na an te leggen — en zoo onhandig dat je 't toch weer zelf moest om-spelden... Maanden en maanden had 't geduurd — de strijd van in den grond lieve en hartelijke menschen om 't kind... Eindeloos had ze toegegeven, ook als 't 'r kropte... Vriendelijk-aarzelend, voorzichtig-dringend had ze haast gesmeekt, om 't kind aan haar over te laten, maar de schoonzusters, die de baby hadden zien geboren worden en elk gebaar groeien, konden 't niet, voelden 't als 'n vijandigdoen van de jonge vrouw — als 'n daad-van-egoisme en vervreemding...

Zoo, in de liefde voor Koen Junior, den dikken, doddigen bengel, die al opzat en kraaide en lachende lonkjes aan vader, moeder en de twee tantes uitdeelde, waren de vrouwen wrokkig, humeurig en om 't minst prikkelbaar geworden. En vandaag, om de principieele quaestie of de wieg niet te lang in den tuin had gestaan, was de bom gebarsten — had de meid tegenbevelen gekregen...

Snikkend zat de jonge vrouw in den erker-hoek. 't Tafellaken was doorgesneden. Koen trok natuurlijk de partij van z'n zusters, gesteld als-ie altijd tot in kleinigheden op zeker dekorum was. Zij had 'r de meid in betrokken en was van tafel opgestaan... 't Hoorde niet, maar ze verdroeg 't niet langer — en nu ze zich toch onmogelijk had gemaakt, was 't 't beste dat ze ging — en voor goed ging... Geen tweede vrouw had 't zoo geduldig verdragen — geen meesteres zijn in je eigen huis — geen moeder over je eigen kind...

Benee — bij de rijst met aalbessensaus — geserveerd door de ouwe Truus, die niets vroeg en niets zei, maar aldoor met stekende oogen naar de ledige plek aan tafel keek — benee zwegen de zusters en de broer. Ze zeien wel af en toe 'n wellevendheidswoord, als: „Blief je nog suiker, Koen?" — of: „Mag ik je om de kaas verzoeken, Door?" — of: „Na jou, Amélie...," maar de ondergrond van 't gesprek was van 'n pijnlijke stugheid en hield zich bij elk geluid, elk gebaar met de afwezige bezig. Twee-, driemaal bij 't mathematisch tellen van de rijstkorrels en 't ze kleuren in 't verbleekt rood van de bessensaus, draaide Koen op z'n stoel, had-ie moeite om niet op te staan en Meta te vragen a l s j e b l i e f weer aan tafel te komen — maar 't geknipper van Door's oogleden achter de glanzende lorgnet, zóó als z'n stoel even kraakte, en de alles-betoogende zwijgenis van Amélie, spijkerden 'm letterlijk vast. Als kind, na den vroegtijdigen dood van vader en moeder, had-ie zich met teere buigzaamheid naar 't moedertjes-gedoe van de twee veel-oudere zusters gericht: zij hadden bedisseld hoe-ie zou studeeren — zij hadden toestemming gegeven, toen-ie verliefd werd en den knoop niet door durfde te hakken. Nu aarzelde-ie geweldig. Hij voelde dat z'n vrouw gelijk had, dat de voortdurende aanwezigheid van de 't kleinste ding controleerende, zich in alles mengende zusters, tot conflicten aanleiding moest geven — en hij miste den moed, om tegen de twee moedertjes op te staan...

Zwijgend — eerste stadium van verzet — nog nooit had-ie zoo lang z'n mond gehouden — stak-ie 'n sigaar in den tuin op, en de rookwolken grimmig weg-blazend, keek-ie af en toe naar Koen Junior in de wieg. 't Kind sliep lekker door, zonder besef van den storm om 'm heen — en aan den wiegekap hingen sloom aan onbewogen koordjes de rinkelbel van tante Dorothea, de rammelaarpop van tante Amélie en de ronddraaiende zilverballen van moeder-zelf. Vroeger 'n baby met cadeaux verwennen was al niet mogelijk...

„Meneer," zei Truus geheimzinnig — ze dee zichtbaar mal en gewichtig — „...ik heb wat voor u..."

„Wat dan!" stoof hij kribbig op, blij dat-ie tegenover iemand kon loskomen.

„'n Brief van mevrouw en 'n brief van de dames," zei Truus, onverstoorbaar droog — en ze hield links 'n rose en rechts 'n fel-geel couvert.

„Zoo," gromde hij — en omdat-ie zich geen houding wist te geven bij 't onverwachte en ergerlijk-zotte van correspondentie binnenshuis, rukte hij de twee brieven uit. Truus' rustige handen, en haaste 'r mee weg naar 't prieel, waar je veilig kon lezen.

Meta schreef kort en bondig: „Lieve Koen, ik hak den knoop door en ga weg. Ik ben hier te veel. Je Meta."

Dorothea schreef even kort en bondig: „Koen, Amélie en ik hakken na rijp beraad den knoop door en gaan weg. Wij zijn hier te veel geworden! Dorothea en Amélie!"

Zwaar dampend — of-ie alle vliegen en hommels van de heele wereld van zich af moest houden — zat Koen over de twee epistels gebogen. Een enkel oogenblik verzonk-ie in reddelooze besluiteloosheid — toen werd Koen Junior wakker en omdat-ie ongewoon-lang geslapen had, honger had en zich vermoedelijk, om minder gemakkelijk te detailleeren motieven, extra-onbehagelijk voelde, zette-ie 'n stem op, die de tjilpende musschen dee vluchten, en die een-, twee- en drie-hoog van 't huis, waarvan alle ramen open-stonden, gehoord moest worden. Enkel 't hoofd van Truus bewoog achter de keuken-horren. De moeder en de twee tantes bleven onzichtbaar.

Gejaagd keek de vader naar een-hoog, links, waar Dorothea 'r boudoir had, naar twee-hoog, rechts, waar Meta in 'r speciaal zijde mokte — toen naar z'n bloedeigen zoon, die de jaren des onderscheids om zich zelf 'n schoone luur aan te leggen nog niet had bereikt. Driftig stapte hij 'n paar maal rond 't perk met de bloeiende rozen-struiken — en Koen Junior schreeuwde harder — onstuimig ging-ie rond de rhododendrons, telkens opkijkend of de drie vrouwen 't kind aan z'n lot overlieten — en Koen Junior schreeuwde onbarmhartig — toen, vastbesloten, sterk en onverwrikbaar, dook de vader opnieuw in het prieel — en met mannelijkvaste letters schreef-ie onder 't briefje van Dorothea: „Dorothea en Amélie, ik ga er geheel mee accoord, dat jullie gaan! Koen."

Zelf schoof-ie 't vréése lijk antwoord onder Doortje's deur — en 'n paar seconden later droeg-ie z'n protesteerenden zoon in de kamer van Meta, die al had staan popelen, om naar den tuin te vliegen.

Dien avond logeerden de twee zusters in het Hotel De Ooievaar. En ze bleven nog vele maanden boos...

HELDE MAAG

't Was kort na 'n klein avontuur, 'n intermezzo, 'n duel — of hóé ge 't noemen wilt — dat 'k Hèm, den eerbied-afdwingende, met de helde-maag, ontmoette. Afgestapt in 'n vrij groot hotel-aan-zee, had 'k 't genoegen, dat de hotelier 'n veelbelezen man was, die niet alleen Goethe en Schiller bij méér dan name kende, maar ook 'n paar boeken in z'n hotelbibliotheek van den vergankelijken auteur van dit breedsprakig Schetsboek bezat. Vandaar dat toen 'k m'n naam in den vreemdelingenfoliant had geschreven, de gastheer z'n persoonlijke opwachting kwam maken en bij 't eerste diner, dat aan aparte tafeltjes geserveerd werd, z'n rondgang bij de andere gasten 't gloeiend-vervelend doel scheen te hebben, om iedereen op 't „interessant" feit attent te maken, dat de meneer aan tafeltje nummer-zooveel S. Falkland uit Amsterdam was. Je dronk je soep en werd bekeken. Je at je visch en werd bekeken. Je bekluifde je kip met vork en mes en werd bekeken. En toen je met honger van tafel opstond, werd je bekeken. Dit nu is niet plezierig, maar je went 'r aan. En 't genoegelijke is, dat 'n nieuwtje voorbij gaat... Wat evenwel in die begindagen niet voorbij ging was m'n honger. 't Was òf de rustkuur, òf de frissche buitenlucht, die me meer deden eten dan gewoonlijk — òf 'k werd ondervoed door de moderne en chike hotel-methode om veel entrees te geven met telkens 'n precieuze mondjesmaat. Den derden, vierden middag, kort voor de gebruikelijke „fromage, fruits, dessert," raakte 'k in opstand, en vastbesloten nu eens wèl verzadigd van tafel op te staan, verzocht 'k den rayonkelner nog eens te komen met de filet de boeuf. Schichtig keek hij naar z'n patroon en toen 'k me niet ontzag 'n onbehoorlijke burgerportie op m'n bord te laden en dit ook de aandacht trok van de tafeltjes in de buurt, fixeerde mij de hotelier met 'n pijnlijk verwijt in z'n oogen. k had 'm zeer gedaan. Maar omdat-ie 'n man van eer was, die zwijgend scheen te lijden, voorkwam-ie de volgende dagen 'n herhaling van mijn weinig

aristocratisch schrans-gebaar. Ik werd niet meer door den kelner keurigjes-uitgemeten en afgepast bediend: ik kreeg van iedere entree 'n dubbele portie op schaaltjes, welke bij mij à discrétion werden achtergelaten. Ik at. En liet niets over. „Indien je," overwoog 'k: „thans 'n hap mèt discrétion verwaarloost, krijg je morgen minder..." De hotelier, in z'n goeden naam gekrenkt, gaf niet toe — ik gaf niet toe, zoodat 't ten slotte in zekeren zin 'n bezoeking werd, om 's middags daar te dineeren. Om aan de overvoeding te ontkomen, spijbelde 'k soms en gebruikte 'n eenvoudige plat ergens anders, maar wanneer 'k dan opnieuw aan de table-d'hote verscheen, moest 'k me door nog grooter porties heenwerken, omdat de hotelier vermoedde, dat 'k weg was gebleven, uit protest tegen een te klein quantum. Met S. Falkland moet je voorzichtig zijn. Hij falklandt over alles...

Na dit duel, dat 'r niet toe had bijgedragen, om de vermageringskuur — doel van 't uitstapje — te bevorderen, ontmoette 'k Hèm, gelijk in alinea 2 reeds gezegd. En 'k zou het begin dezer kleine vertelling niet met zooveel persoonlijke franje hebben „ingeluid", ware het niet dat de klacht van den Lijder mij in die dagen meer deed, geloofwaardiger, tragischer toescheen dan in normale omstandigheden mooglijk zou zijn geweest.

Tusschen den verhaler en den luisteraar ontstond wisselwerking.

Frans, lang aan het tooneel, had zich tot tooneelmeester opgewerkt. Begonnen als klein acteur met lispelstem en jonge-hondsgebaren, was-ie te vroeg geboren voor eene zich later ontwikkelende periode van vriendelijk dilettantisme en tooneel-aankleeding. Tot zelfs 't binnenbrengen van 'n brief, in stijlkostuum, werd 'm niet meer toevertrouwd — „he stooped to conquer" en maakte zich langzaam onmisbaar als inspicient en tooneelmeester. Als zoodanig was-ie de toevlucht bij de gecompliceerdste theatervoorstellingen. Heer in z'n voorkomen, zorgvuldig geschoren, snorloos, baardloos, nooit zonder handschoenen en nooit zonder boord, gesoigneerd en met schijnbaar altijd nieuwe kostuums, leek-ie 't ideaal van den ook in 't dagelijksch leven door uiterlijke verzorging opvallenden acteur uit 't tijdperk der Haspelsen c.s. 't Bohémien-gedoe der koffiehuisjongeren met vergeestelijkte gezichten, gerafelde dassen, vette jasjes en scheeve hakken deed 'm met diepste minachting

glimlachen. Zóó had hij voor tientallen jaren ook „.tooneelgespeeld". In z ij n dagen werd je gesjeesd. In z ij n tijd telde 'n broekje, dat iedere rol nonchalant verknoeide, omdat de rol van 'n ànder altijd de zijne was, niet mee. Als tooneelmeester, t i r é à q u a t r e é p i n g l e s, prompt op de repetities, correct, attent, werkte-ie bij ieder stuk met meer overtuiging en toewijding dan 'n reeks kleine „rollen", wier leven in geïntrigeer en zure teleurstelling verging.

Dat ie 'r 's morgens, 's middags, 's avonds zoo voorbeeldig uitzag kon naar menschelijke berekening niet aan z'n vrouw, die 'r onbehagelijk-slordig op los slonsde, geweten worden. Ziekelijk, slap, te hangerig om 'n hand voor 't kinderloos huishouden uit te steken, liet ze zich door hem op bed bedienen als ze buien van depressie had, en als ze wèl over den vloer was, klaagde, keef, verweet ze zonder aanleiding en keek humeurig toe als hij de aardappelen jaste of de koffie zette. Frans, de wel-verzorgde, onderhield z'n kleeren, naaide zelf knoopen aan, stopte sokken, herstelde z'n linnengoed. En toen ze vrij jong stierf, sprak-ie met 'n respect en genegenheid over r' of ze 't toonbeeld van 'n huisvrouw geweest was. Z'n boord, handschoenen, kostuums bleven even tip-top. Wanneer we 'm toen niet gevraagd hadden hoe 't mogelijk was, dat-ie 'r, zonder hulp, als door 'n ringetje te halen uitzag, zouden we 't geheim van 't vreemdsoortig huishouden nooit hebben gehoord.

Twee, drie maanden, leefde, bewoog de gentleman-tooneelmeester, zonder de flauwste afwijking. Hij kwam geschoren en gepommadeerd op de repetities, droeg z'n pantalons met plooien, liep met hagelwitte boorden en manchetten en bleef volkomen stofvrij in de omgeving, waar 'n andermans nieuw kostuum 't in weinig weken met raggen en kleefsels aflei. Het werd winter, guur en lang. En terwijl 't humeur van ons allen onder natte voeten en tocht op 't tooneel leed, terwijl we ons inbakerden en ruzietjes hadden van verkleumde, zich onlekker-voelende menschen, liep Frans neuriënd, opgewekt, zonder winterjas door de stijf-gevroren straten — en z'n colbert, die 'm vroeger te wijd was geweest, begon om 'n wordend buikje te spannen. De magere, pezige, tanige Frans kreeg de allures van 'n bonvivant. Hij dronk niet. Hij was verliefd — naar men zeide. En werd gezetter...

Na de vacantie aan zee, ontmoette 'k 'm. Je herkende 'm niet.

Hij was verbluffend aangekomen. Z'n nek begon over 't gladde boord te vetten, bobbelde in bleeke spekrimpels langs de punten van 't Prince-of-Wales-linnen — z'n Adamsappel verdween als 'n traag maantje onder 't geschaduw van 'n onderkin hors concours — z'n wangen kwalden vleeschelijk rond den kleiner geworden mond — z'n handen leken molliger, soepeler, indolenter — z'n buik presenteerde zich als 'n ding in rijpenden status van welgedaanheid — z'n gang, z'n denken, z'n fut waren anders dan in de dagen, toen-ie zelf 't huishouden dee en de witte stofjas bij de repetities waarlijk 'n botten-lichaam omfladderde.

„Frans," zei je verwonderd: „wat is 'r met je gebeurd?... Je ziet 'r uit, man, als 'n varkensslachter in ruste..."

„Niks, meneer," ontweek-ie met affabelen lach.

„Ben je hertrouwd?... Zoo als jij florisseert kan je alleen door vrouwe-handen, vrouwe-zorg, vrouwe-attentie en vrouwespijs geworden zijn ..."

„Nee, meneer — ik ben nog altijd verloofd, maar in stilte — en met twee..."

„Met twee?..."

„Ja, meneer," zie-ie kleintjes: „ik heb me keus nòg niet bepaald, maar 'k zal vandaag of morgen de knoop motten doorhakken..."

„Groei je zóó in de verdrukking," spotten we.

„Ja, ja," lachte-ie en maakte zich weg, bang voor te indiskreete vragen.

't Seizoen begon. Frans dee z'n werk als van ouds, in de puntjes, op de minuut, rustig, welbeheerscht, maar toch dikwijls sloom en met 'n uiterlijke vadsigheid, waartegen z'n vroegere energie zich trachtte te verzetten. Als 'r snel gechangeerd moest worden dee-ie pootan mee, greep 'n coulisse of 'n kamervalk, precies als in 't afgeloopen seizoen — maar hijgde, dadelijk buiten adem, en in de pauzes tusschen de bedrijven kon-ie in 'n donkeren hoek van 't tooneel plots zoo inslapen, dat de changeerders 'm moesten wekken. Op 'n stillen avond, bij 'n stille scène — 'n modern stuk met véél zieleleed, 'n langzaam ingeschonken kopje thee en 'n snik — deed zich 't buitensporig feit voor, dat de onvolprezen Frans hardop snurkte. Het gaf na 't vallen van 't doek 't traditioneel geschreeuw der artistiek beleedigden. Hij, die 't kopje thee geschonken had, schreeuwde. Zij, wier snik in 't stemmings-

tafreel had moeten ontroeren, schreeuwde. De regisseur schreeuwde. De directeur schreeuwde. Schreeuwen, als 'r iets mislukt is — en 't zalig-ijzeren brandscherm omlaag gromt — behoort tot de genoegens van la vie théatrale. Het vormt de veiligheidsklep voor 't zot soort zenuwtjes, dat tusschen bordpapier, kunstlicht en schmink allerweligst tiert.

„Ik heb nièt gesnurkt," verdedigde zich de tooneelmeester: „'k heb zelfs niet geslapen!"

Zooveel tuchtelooze tegenspraak, gepaard aan 't „verstoren" van een voorstelling, maakte 't toepassen van 't huishoudelijk reglement noodzakelijk. Het „Ziekenfonds" werd met 'n kwartje verrijkt. De eerste boete, inderdaad de allereerste, in 'n bestaan zonder strafregister.

Dien avond, na 't slot der voorstelling, kwam Frans, bleek, norsch, ontdaan, in de loge.

„Meneer," zei-ie, vechtend met 'n zeer mannelijke bedremmeling: „als u en de andere heeren pertinent verklaren, dat 'k gesnurkt heb, dan wil 'k niet langer tegenstrijjen, dat 't buiten m'n wil en m'n weten gebeurd is, maar dan zou 'k u toch beleefd willen verzoeken 't voor dezen keer door de vingers te zien... Ik ben nièt goed in orde..."

„Ben je ziek?" vroegen we humaner gezind — 't soort zotte zenuwtjes leeft korter dan 'n eendagsvlieg —: „wat?"

„Mag 'k 'r bij gaan zitten?" vroeg-ie, en 'r was zulk 'n zachtzinnige, sfeer-zoekende moedeloosheid in z'n stem, dat je niet aarzelde 'm 'n renaissance-stoel aan te wijzen.

„Ik moet wel gesnurkt hebben," zei-ie dof: „... 't is niet te harden, al heb 'k 'n kanjer van 'n maag, die meer stouwt as tien andere... Het ù wel is tegen heug en meug gegeten...?"

„Jongen," zei 'k — en 't was me of 'k plots met 'n gevoelsmensch over 't leed van den hartstocht, 'n wederzijdsche huiselijke bezoeking, 'n geestelijke aberratie, 'n transcendentale emotie of 'n astrale aanvoeling van 't innerlijkst-ik sprak: „ik heb dat dezen zomer meer dan schaamteloos dikwijls gedaan!... Maar wie verplicht jóú tot excessen?"

„Hullie," antwoordde-ie met de somberheid van 'n levensbeue: „ik eet me kapot en durf niet nee zeggen..."

„Heb je verschil van meening met 'n hotelier?" vroeg 'k bot — het is onze fout, dat we misstap, vergissing en misdaad naar de roerselen en bewogenheden van 't eigen verleden plegen te wikken.

Even keek-ie me met oogen als angstig-tastende voelhoorns aan, toen zei-ie positief:

„Met 'n hotelier?... Wat zou 'k daarmee?... Ik eet om vijf uur bij de eene weduwe en om zes uur bij de andere... Vanmiddag hè-'k op de Rozengracht eerst me bekomst gegeten an boerekool met schijfies spek en 'n slordig eind Geldersche worst — toen grutten met rozijnen — en om zes uur hè-'k in de Reguliersdwarstraat twee borden erwtensoep met kluifies en vier pannekoeken mòtten slikken... Daar zwelt je maag van op as 'n spons... Je drinkt onder de voorstelling 'n mirakel, want ze houen allebei van handenvol zout en je voelt je bij je werk as 'n jonge hond, die met z'n buik langs de vloer sleept... Nou weet u 't, en nou vraag 'k nog is in 't fatsoenlijke om me geen boete op te leggen... 't Is niet om 't ongelukkige maffie — dat ken nog wel lijjen — maar 'k heb in dikke twintig jaar nóóit 'n rooie cent hoeven te betalen..."

„Jongen, jongen," sprak 'k met wordende toenadering in m'n ziel en 'k lei m'n hand op z'n schouder — reflexgebaar van b l a k e n d e broederlijkheid, dat me eigen is, gelijk 'n ander op z'n nagels bijt of weerbarstige snorharen plukt —: „... heb je de knoop met je twee verloofden nog niet doorgehakt?"

Hij keek met 'n leegheid en 'n wanhoop naar de Japansche mat van de loge, of-ie aan den rand van 'n afgrond zat en schudde moeilijk 't hoofd.

„Heb je?" informeerde 'k, niet heelemaal op de hoogte van de situatie: „om vijf uur gedineerd en toen om zes uur nòg eens?"

„Om vijf uur bij de weduwe op de Rozengracht en om zes uur — met 'n boordevolle maag — bij de weduwe in de Reguliersdwarsstraat — en dat doe 'k nou al maanden..."

„Man, ben je dol!... Dan kun je 't toch met één van de twee weduwen afmaken!... Da's je met moedwil in je kist eten..."

„Ze zijn," philosofeerde-ie met de logheid van gedachten van iemand, die z'n digestie na 'n te copieus middagmaal nog niet te boven is: „ze zijn allebei even goed voor me en sloven zich uit om me an de haak te pikken, as me rouwtijd voorbij is... Me vrouw het nooit. voor me gekookt... Nou doen 't 'r twee... En 'k durf ze niet voor d'r kop stooten... De een voert me en de ander stopt me toe... As 'k bij de weduwe op de Rozengracht geen trek heb, zeit ze: „Frans, je heb iets dat je hindert!"... En as 'k 't bij die in de Reguliersdwarsstraat afleg tegen de capucijners en varkens-

kluiven, zit ze met tranen in 'r oogen en verwijt, dat 'k niet meer van 'r hou... 't Gaat alles in eer en deugd, maar 'k heb me wat angehaald... Ik eet, eet, eet dat 'k geen eten meer zien ken... As meneer me 'n dienst wil bewijzen, die 'k nooit zal vergeten — desnoods met vermindering van gage — laat-ie me dan in godsnaam voor 'n poos op tournée sturen — voor mijn part naar de kleinste gaten... Ik zal zorgen, dat de boel 'r keurig uitziet..."

„Bréék met één van de twee," adviseerde 'k als bezadigd man met veel bezonken levenservaring.

„Nee," zei-ie moedeloos: „'k heb 't te ver met de eterij laten komen... 'n Jonge meid, die je beloofd heb te trouwen, tróúw je — en 'n weduwe, die je arm eet, trouw je óók... Ze bakken en brajen zich 'n ongeluk!... Ik sta tusschen twee vuren en zit op de blaren..."

Maanden en maanden geleden, dee Hij me 't verhaal. En vandaag is-ie nòg niet getrouwd. Maar is bezwaarlijk vet. En sukkelt met z'n lever. Niettegenstaande-ie z'n ontslag heeft genomen en nu bij een ander gezelschap op tournée in Hoogezand, Weesp, Purmerend, Harlingen, Hellevoetsluis en Roermond „technisch" aan 'n klassiek treurspel meewerkt.

WILT GIJ ONTSPANNING?

LEES DAN EENS ONZE GEÏLL. NOVELLEN-SERIE VAN

„AVONTUUR EN MYSTERIE"

Prijs f 0.35

De Gestolen Gouvernante door Seton Cross
Het geheim v. d. Vergift-Ring door Hargreaves
Een Gevaarlijke Onderneming door Ralph Sterling
Een Verkochte en betaalde vrouw door Ceril Hougston
Het Geheim v. h. Woonschip door Bruce James
De Spion door Beatrice Graham
Het Gestolen Diamanten Halssnoer door Fl. Hodgkinson
Een Gevaarlijk Reisje door Vere Campbell
Valsch Beschuldigd door Everett Green
Gered uit de handen van een koppelaarster door Frank Everton
Gewetenswroeging door Frances Brown
Zijne Geheime Vrouw

De 95 cents Spannende Roman-Serie

E. Phillips Oppenheim, **De Hand der Tragedie**
E. Phillips Oppenheim, **Het Geheim van Bernard Brown**
Guy Boothby, **Een Wanhoopsdaad**
Guy Boothby, **Het Egyptische Monster**
Hawley Smart, **Valsche Kaarten**
Hawley Smart, **De Fatale 13 Negens**

WILT U FILM-ACTEUR (ACTRICE) WORDEN?

Een hoogst interessant werkje, niet alleen voor hen die voornemens hebben voor de film te willen werken maar ook voor iedereen die wel eens weten wil hoe dat filmen eigentlijk gebeurt.

Prijs f 1.25

★

MODERN-BANDIETISME

Hoe ze Berooven, hoe ze Moorden

door

VILLIOD

Intern. DETECTIVE

Geautoriseerde vertaling van Jhr. R. H. G. Nahuys

Een buitengewoon werk waarin de psychologie van den misdadiger wordt geanalyseerd. Tevens doet de schrijver een weldaad met zijn werk omdat hij ons den weg wijst hoe men aan het schrikbewind der misdaad kan ontkomen.

Prijs f 1.90

Bovenstaande uitgaven zijn in een schitterende kleuren-omslag uitgevoerd

Alom verkrijgbaar

N. V. A. W. SEGBOER'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ

HAAG

Heyermans' Camera

Levens-schetsen

door

Herman Heyermans Jr.

(S. Falkland)

Juweeltjes van Literatuur

die men telkens zal herlezen en inleven. Het zijn korte diepergaande meesterstukjes zooals wij er in onze literatuur niet veel kunnen aanwijzen.

Prijs per deeltje f 0.25

Dodinette
Het Raadsel
Pour tant d'Amour
Angstig geheim achter het bed
Van Liefde en tanden
Voetje
Intiem Diner
Hoog Bezoek
Vrede-stichter
Muziek en magere lapjes
Kiekjes uit een stil straatje

201037_029

heij011came09

Camera. Levensschetsen: Hoog bezoek